

Vrednovanje učenika, nastavnika i škola

Radni materijal 8: Samovrednovanje nastavnika

Za svakodnevnu školsku praksu, samovrednovanje predavanja je najpragmatičniji i najjednostavniji metod procjenjivanja. Taj se metod među nastavnicima uobičajeno odvija automatski, ali ne i sistematično. U većini slučajeva, nastavnici preispituju svoj način predavanja kad smatraju da je to potrebno ili prema vlastitoj intuiciji, što se najčešće događa tek kad nijesu zadovoljni s ishodima. Sljedeća lista provjere može uveliko olakšati proces samovrednovanja:

- Kako sam podstakao proces učenja?
- Na koji način mogu održavati interesovanje učenika za nastavni sadržaj?
- Jesu li učenici bili usmjereni na glavne probleme ili zadatke?
- Je li jasan fokus održane lekcije?
- Koliko sam pitanja postavio?
- Kakva sam pitanja postavio?
- Kakva pitanja su postavljali učenici?
- Jesu li pitanja bila vezana uz probleme ili zadatke?
- Koje su ideje i zamisli učenika podstakla koja pitanja?
- Jesam li slušao učenike?
- Jesu li se u razredu poštovala dogovorena pravila komunikacije?
- Kako sam reagovao na ideje učenika?
- Jesam li ih doslovno ponovio?
- Jesam li koristio stereotipne oblike stimulisanja učenika?
- Jesam li podržavao interakciju između učenika?
- Koliki je približan postotak mojih ideja?
- Koliki je približan postotak ideja učenika?
- Jesu li neki učenici imali izuzetno visoki postotak ideja?
- Kakvo je bilo učestvovanje djevojčica u poređenju sa dječacima?
- Kakvim su idejama takozvani “problematični” učenici doprinijeli?
- Jesam li se koncentrisao na određene učenike?
- Kako su nastale konfliktne situacije?
- Kakav je bio tok sukoba?
- Na koji su način sukobi rješavani?
- Jesu li učenici razumijeli dobijene zadatke?
- Kako su ti zadaci integrisani u proces učenja?
- Kakva sam sredstva podrške omogućio?
- Na koji su način rezultati predstavljani?
- Na koji su način znanje, spoznaje ili zaključci zabilježeni?
- Ostala pitanja?

Potrebno je naglasiti da primjena ovakvih pitanja u vrednovanju vlastitog rada ima smisla jedino uz osnovu solidnog, naučno utemeljenog i iskustvom utvrđenog znanja o nastavnom procesu i njegovim učincima. U svim ostalim slučajevima puko odgovaranje na pitanja predstavljaće samo izvršavanje dužnosti, i ništa više. Osim toga, većina korištenih lista provjere nešto je poput klupka različitih aspekata, ni jedna od njih ne objedinjuje sve aspekte koji bi se tokom izvođenja nastavnog časa mogli pojaviti. Stoga je pri upotrebi lista provjere izuzetno bitno da se ostave otvorenim ili da se sačuva mjesto za aspekte koje je nemoguće predvidjeti.⁴⁰

⁴⁰ Becker G. E. (1998.), *Unterricht auswerten und beurteilen (Vrednovanje i ocjenjivanje nastave)*, Beltz, Weinheim